

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 22 listopada 2023 r.
w sprawie **R.M.**,
oskarżonego z art. 279 § 1 k.k. i in.,
kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść oskarżonego.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie
z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt X Kz 432/18,
utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Piasecznie
z dnia 27 listopada 2017 r., sygn. akt II K 1279/15,

p o s t a n o w i ł:

**uchylić zaskarżone postanowienie oraz utrzymane nim w
mocy postanowienie Sądu Rejonowego w Piasecznie i sprawę
przekazać temu Sądowi do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Piasecznie wyrokiem z dnia 4 lipca 2017 r., sygn. akt II K 1279/15, uznał R.M. za winnego tego, że w dniu 23 lipca 2015 r. w miejscowości H. gm. P., woj. [...], działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, usiłował dokonać kradzieży z włamaniem do budynku mieszkalnego na szkodę D.S. poprzez uszkodzenie futryny okna tarasowego i futryny skrzydła okna kuchennego w celu zaboru znajdującego się wewnątrz mienia, powodując w ten sposób straty na łączną sumę w kwocie 4 000 złotych, jednak zamierzonego celu nie osiągnął wobec przyłapania go na gorącym uczynku przez postronną osobę i podniesienia

przez nią alarmu, przy czym czynu tego dokonał w ciągu pięciu lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, tj. występku z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., za co na podstawie art. 14 § 1 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego D.S. kwoty 4 000 złotych.

Z protokołu rozprawy głównej z dnia 4 lipca 2017 r. wynika, że na publikacji wyroku obecny był jedynie prokurator (k. 183-184).

Pismami z dnia 9 listopada 2017 r. oskarżony wniósł o sporządzenie i doręczenie pisemnego uzasadnienia wyroku (k. 214), a nadto o przywrócenie terminu zawitego do złożenia wskazanego wniosku, co uzasadnił tym, iż nie był obecny przy ogłoszeniu wyroku i nie posiadał wiedzy o wydanym orzeczeniu, o treści którego dowiedział się dopiero w dniu 7 listopada 2017 r., kiedy osadzono go w jednostce penitencjarnej (k. 213, 214).

Sąd Rejonowy w Piasecznie postanowieniem z dnia 27 listopada 2017 r., sygn. akt II K 1279/15, odmówił przyjęcia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku z dnia 4 lipca 2017 r., jako złożonego po terminie, a nadto odmówił przywrócenia terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku (k. 216-217).

Od tego postanowienia zażalenie wniósł R.M., podnosząc zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, polegający na wadliwym uznaniu, iż wiedział o wszystkich terminach rozprawy. W uzasadnieniu zażalenia skarżący podkreślił w szczególności, że nie był obecny na rozprawie w dniu 4 lipca 2017 r., a tym samym nie wiedział o wydanym wyroku, treść którego nie została mu również doręczona (k. 222).

Sąd Okręgowy w Warszawie postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt X Kz 432/18, utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie (k. 250).

Pismem z dnia 11 października 2023 r. kasację od ww. postanowienia, na korzyść oskarżonego, wniósł Prokurator Generalny, podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść postanowienia naruszenia przepisów prawa

procesowego, a mianowicie art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 98 § 1 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 94 § 1 pkt 3 i 5 k.p.k., polegającego na przeprowadzeniu nieprawidłowej kontroli odwoławczej, zainicjowanej zażaleniem oskarżonego, co skutkowało wydaniem przez Sąd Okręgowy w Warszawie niezasadnego orzeczenia utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Rejonowego, na mocy którego odmówiono R.M. przyjęcia wniosku o sporządzenie i doręczenie pisemnego uzasadnienia wyroku z dnia 4 lipca 2017 r. o sygn. akt II K 1279/15, jako złożonego po terminie z jednoczesną odmową przywrócenia wymienionemu terminu zawitego do dokonania tej czynności, w wyniku niesłusznego podzielenia przez Sąd *ad quem*, wyrażonego przez Sąd *a quo* błędnego, rażąco naruszającego przepisy art. 100 § 3 k.p.k. i art. 422 § 1 k.p.k. w ich brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 r. do dnia 15 kwietnia 2016 r. w zw. z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 437) poglądu prawnego, zgodnie z którym ogłoszenie wyroku rozpoczynało dla oskarżonego bieg terminu zawitego do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie pisemnego uzasadnienia wyroku, uchybienie któremu to terminowi nastąpiło wskutek zaniechania leżącego po stronie oskarżonego, podczas gdy należyta ocena zażalenia oskarżonego i podniesionej na jego poparcie argumentacji, a mianowicie wskazanie na nieobecność przy publikacji wyroku i zaniechanie doręczenia odpisu orzeczenia wymienionemu, przy prawidłowym zastosowaniu art. 100 § 3 k.p.k. i art. 422 § 1 k.p.k., w ich brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. do 15 kwietnia 2016 r., winna prowadzić Sąd *ad quem* do konstatacji, iż zachowanie oskarżonego, polegające na złożeniu wniosku o sporządzenie i doręczenie pisemnego uzasadnienia wyroku po publikacji tego orzeczenia, ale przed doręczeniem jego odpisu, co powinno nastąpić z urzędu, było czynnością skuteczną i dokonaną przed upływem terminu zawitego, bieg którego w realiach analizowanej sprawy należało liczyć od daty doręczenia wyroku, co czyniło zarazem bezprzedmiotowym wniosek o przywrócenie terminu zawitego, gdzie jednocześnie w pisemnym uzasadnieniu postanowienia Sąd Okręgowy nie ustosunkował się w sposób należyty do takiego postąpienia.

Na podstawie tak sformułowanego zarzutu Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy Sądowi

Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, wobec czego możliwe było jej rozpoznanie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Trafnie zauważył Prokurator Generalny, że akt oskarżenia przeciwko R.M. wpłynął do Sądu Rejonowego w Piasecznie w dniu 10 grudnia 2015 r. (k. 59), co zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r. poz. 437), która weszła w życie z dniem 15 kwietnia 2016 r., skutkowało prowadzeniem sprawy przeciwko oskarżonemu w oparciu o przepisy procesowe z ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247), do czasu jej prawomocnego zakończenia (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2018 r., sygn. akt IV KK 405/18, LEX nr 2539898*).

Zasadnie też przywołano dorobek orzecniczy Sądu Najwyższego, z którego wynika, że: „w sprawach, w których postępowanie sądowe zostało wszczęte po 30 czerwca 2015 r. i toczy się po 14 kwietnia 2016 r. stosuje się - do czasu prawomocnego zakończenia - art. 100 § 3 k.p.k. w brzmieniu nadanym nowelizacją z 2013 r. (*postanowienie SN z dnia 22 czerwca 2016 r. o sygn. akt III KZ 39/16, LEX nr 21000245; zob. też: postanowienie SN z dnia 24 sierpnia 2016 r. o sygn. akt IV KZ 38/16, LEX nr 2151441*)”. W postępowaniu prowadzonym wobec R.M. powinny mieć zatem zastosowanie reguły doręczania wyroku określone w art. 100 § 3 k.p.k., w brzmieniu tego przepisu nadanym ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 1247), obowiązującą od dnia 1 lipca 2015 r. Zgodnie z przywołanym przepisem art. 100 § 3 k.p.k. w jego ówczesnym brzmieniu tj. obowiązującym do 15 kwietnia 2016 r., wyrok doręcza się stronom, chyba, że były obecne przy jego ogłoszeniu (*por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 stycznia 2019 r., sygn. akt III KZ 60/18, LEX nr 2611886; z dnia 21 kwietnia 2016 r., sygn. akt IV KZ 20/16, LEX nr 2021676; z dnia 14 lipca 2016 r., sygn. akt III KZ 44/16, LEX nr 2071136*).

Jeżeli zatem R.M. nie był obecny przy ogłoszeniu wyroku w dniu 4 lipca 2017 r., to Sąd Rejonowy zobligowany był doręczyć mu to orzeczenie wraz z pouczeniem o terminie i sposobie jego zaskarżenia. Niewykonanie tego obowiązku spowodowało, że termin do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku nie rozpoczął swego biegu (zob. art. 422 § 1 k.p.k.). Składając w dniu 9 listopada 2017 r. wniosek o pisemne uzasadnienie wyroku, oskarżony złożył zatem ten wniosek jeszcze przed doręczeniem mu odpisu wyroku, a zatem dochował zawitego terminu do dokonania przedmiotowej czynności procesowej, co z kolei powodowało konieczność sporządzenia uzasadnienia wyroku (*por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2016 r., sygn. akt V KZ 45/16, LEX nr 3538954*).

Błędnie zatem Sąd Okręgowy w Warszawie zaaprobował stanowisko Sądu *a quo*, zgodnie z którym początek biegu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie pisemnego uzasadnienia wyroku wyznaczało ogłoszenie wyroku, skoro w świetle treści art. 100 § 3 k.p.k., w jego brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 r. do 15 kwietnia 2016 r., wyrok należało doręczyć R.M. z urzędu.

Konieczne stało się zatem uchylenie zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego w Warszawie, a wobec stwierdzenia tożsamej obrazu przepisów postępowania przez Sąd pierwszej instancji, biorąc pod uwagę zasadę ekonomiki procesowej, także uchylenie postanowienia Sądu Rejonowego w Piasecznie z dnia 27 listopada 2017 r., sygn. akt II K 1279/15, i przekazane sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Sąd ten doręczy oskarżonemu odpis wyroku z dnia 4 lipca 2017 r., sygn. akt II K 1279/15, a także – wobec złożenia wniosku o uzasadnienie w terminie – sporządzi i doręczy pisemne motywy wyroku, a następnie, w zależności od ewentualnych dalszych czynności procesowych oskarżonego, podejmie w miarę potrzeby dalsze decyzje.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[SzK]

[ał]

